

प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना सन २०२३-२४ अंतर्गत पर्यटन संचालनालय व जिल्हास्तरावरील नवीन कामांना प्रशासकीय मान्यता देऊन निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०२३/०८/प्र.क्र.३४६/ पर्यटन,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : १० ऑगस्ट, २०२३.

संदर्भ :- १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१०/०८/प्र.क्र.४६३/ पर्यटन, दिनांक ०४.११.२०१०.
२) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३.

शासन निर्णय :

पर्यटनस्थळांच्या ठिकाणी पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी प्रादेशिक पर्यटन योजनेतर्गत सन २०२३-२४ मध्ये खालील तक्त्यामध्ये नमूद केलेल्या पर्यटन संचालनालय व जिल्हास्तरावरील कामांसाठी रुपये ११८८६.०० लक्ष एवढ्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देऊन सदर कामांसाठी स्तंभ क्रमांक ४ येथे नमूद केल्याप्रमाणे एकूण रुपये ३५६५.८० लक्ष (अक्षरी पस्तीस कोटी पासष्ट लक्ष ऐंशी हजार फक्त) एवढा निधी सन २०२३-२४ मध्ये पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना वितरीत करण्यास शासन याव्दारे मान्यता देत आहे.

(रुपये लक्षात)

अ.क्र.	कामे	प्रशासकीय मान्यता	या आदेशान्वये वितरीत रक्कम	कार्यान्वयीन यंत्रणा
१	२	३	४	५
१) रत्नागिरी	श्री कोटेश्वरी मानाई मंदिर, जामगे, ता. खेड, जिल्हा रत्नागिरी येथील विकास कामे			
१	मंदिराजवळील नाल्यावरती पार्किंगकरीता स्लॅबचे बांधकाम करणे	२५०.००	७५.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम
२	मानाई देवी मंदिरामागील	४५.००	१३.५०	

	मोकळ्या जागेत हॉलचे बांधकाम करणे			विभाग, रत्नागिरी
३	मानाई मंदिर परिसरात स्वागत कमान बांधणे (५ ठिकाणी)	७४.५०	२२.३५	
४	ता. खेड, जामगे व आंबये गावांच्या सीमेवर जेष्ठ नागरिकांकरीता बसण्यासाठी व्यवस्था करणे, सुशोभिकरण करणे, म्युरल्स बसविणे व सोलर हायमास्ट बसविणे	१२५.००	३७.५०	
५	मानाई मंदिर परिसरात दोन सोलर हायमास्ट बसविणे	५.५०	१.६५	
	एकूण	५००.००	१५०.००	
२) जळगाव	मौजे गारखेडा येथील जूने शिंगायत शिवार येथे पर्यटकांसाठी मुलभूत सुविधा व सुशोभिकरण करणे (Construction of Development work, water supply work, electric work)	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
३) जळगाव	मौजे गारखेडा येथील जूने शिंगायत शिवार येथे सभामंडप व सांस्कृतिक भवन करणे (Construction of Development work, water supply work, electric work)	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
४) जळगाव	मौजे गारखेडा येथील जूने शिंगायत शिवार येथे पर्यटकांसाठी अतिरिक्त Executive Delux Villa	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक

	Cottage suits चे बांधकाम करणे (Construction of Development work, water supply work, electric work)			बांधकाम विभाग, जळगाव
५) जळगाव	मौजे गारखेडा येथील जूने शिंगायत शिवार येथे बोटींगसाठी जेटी व वाहनतळ व्यवस्था करणे (Construction of Development work, water supply work, electric work)	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
६) जळगाव	पळसोद, ता.जि. जळगाव परिसरातील श्री रामेश्वर महादेव मंदिर परिसर विकास करणे (Construction of Development work, water supply work, electric wor)	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
७) जळगाव	वाधळुद बु. येथील पुरातन विठ्ठल मंदिर येथे पर्यटन विकास कामे करणे (Construction of Development work, water supply work, electric work)	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
८) जळगाव	रिधुर, ता.जि. जळगाव परिसरातील अवचित हनुमानाचे पुरातन व जागृत मंदिराचे पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत विकास कामे करणे (Construction of Development work,	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव

	water supply work, electric work)			
१) सोलापूर	सोलापुर तालुक्यातील उंडेगाव, ता. बार्शी येथील विविध विकास कामे करणे.			
१	उंडेगाव ग्रामदेवत मंदिरासमोरील सभामंडप बांधकाम करणे.	३५.००	१०.५०	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सोलापूर
२	सौदर्यीकरण, परिसर सुशोभित करणे, विकसित करणे	१५.००	४.५०	
	एकूण	५०.००	१५.००	
१०) चंद्रपूर	चंद्रपूर जिल्ह्यातील चिमूर तालुक्यातील भिसी नगर पंचायत अंतर्गत विठ्ठलरुकमीनी देवस्थान परिसरात सर्व सोयीसुविधी युक्त भक्त निवास निर्माण व अन्य बांधकामे करणे	४००.००	१२०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागभिड
११) चंद्रपूर	चंद्रपूर जिल्ह्यातील नागभिड नगर पंचायत अंतर्गत शिवटेकडी देवस्थान परिसरात सर्व सोयीसुविधा युक्त भक्त निवास निर्माण व अन्य बांधकाम करणे	४००.००	१२०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, नागभिड
१२) पालघर	मौ.गाळाचापाडा ता.वाडा येथे रामेश्वर मंदिर परिसरात श्री-पुरुष शौचालय बांधकाम, पेळ्हर ब्लॉक बसविणे, कॉक्रीटीकरण करणे, सभामंडप बांधणे	३००.००	१०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळ्हार

१३) जळगाव	जामनेर, जि. जळगाव (टप्पा १) येथील सोनबर्डी टेकडी येथे पर्यटकांसाठी मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे	४८५.००	१४५.५०	मुख्याधिकारी, नगर परिषद, जामनेर
१४) जळगाव	जामनेर जि. जळगाव (टप्पा २) येथील सोनबर्डी टेकडी येथे पर्यटकांसाठी मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे	४९०.००	१४७.००	मुख्याधिकारी, नगर परिषद, जामनेर
१५) जळगाव	जामनेर जि. जळगाव (टप्पा ३) येथील सोनबर्डी टेकडी येथे पर्यटकांसाठी मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे	४७५.००	१४२.५०	मुख्याधिकारी, नगर परिषद, जामनेर
१६) जळगाव	जामनेर जि. जळगाव (टप्पा ४) येथील सोनबर्डी टेकडी येथे पर्यटकांसाठी मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे	४९०.००	१४७.००	मुख्याधिकारी, नगर परिषद, जामनेर
१७) जळगाव	जामनेर जि. जळगाव (टप्पा ५) येथील सोनबर्डी टेकडी येथे पर्यटकांसाठी मूलभूत सुविधा उपलब्ध करून देणे	४७८.००	१४३.४०	मुख्याधिकारी, नगर परिषद, जामनेर
१८) पर्यटन संचालनालय	राज्यातिल विविध पर्यटन स्थळावर कंटेनर बेरड पर्यटक सोयी सुविधा निर्माण करणे. प्रीमियम मॉडेल (१० ठिकाणी)	२००.००	६०.००	पर्यटन संचालनालय
१९) जळगाव	कोथळी, ता. मुक्ताईनगर येथे पर्यटन स्थळाचा विकास करणे	१५०.००	४५.००	पर्यटन संचालनालय
२०) जळगाव	वाकोद, ता. जामनेर जि जळगाव येथील श्री चोंडेश्वर देवस्थान पर्यटन स्थळ.	४९१.००	१४७.३०	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव

२१) जळगाव	श्री राम मंदिर, पहुरपेठ, ता. जामनेर, जि. जळगाव येथे परिसर विकास करणे	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२२) जळगाव	शिरसाळा देवस्थान, बोदवड येथे पर्यटन स्थळाचा विकास करणे, जि. जळगाव	१००.००	३०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२३) जळगांव	जामनेर, जि. जळगांव येथील सिध्दगड भवानी मंदिर परिसर विकसीत करणे.	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२४) जळगांव	बन बाबा मंदिर, ता. जामनेर येथे पर्यटन क्षेत्र विकास करणे.	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२५) जळगांव	तोंडापूर भवानी मंदिर, ता. जामनेर येथील पर्यटन क्षेत्र विकास करणे.	२००.००	६०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२६) जळगांव	तोंडापूर शिव मंदिर, ता. जामनेर येथील पर्यटन क्षेत्र विकास करणे., जि. जळगाव	१००.००	३०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव
२७) जळगाव	गोधरी धरण, ता. जामनेर, जि. जळगाव येथे पर्यटन स्थळाचा विकास करणे.	३००.००	९०.००	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जळगाव

२८) अहमदनगर	श्री दत्त मंदिर संस्थान, श्री क्षेत्र देवगड, ता. नेवास, जि. अहमदनगर येथे पर्यटन स्थळाचा विकास करणे	२००.००	६०.००	पर्यटन संचालनालय
२९) पुणे	श्री लेण्याद्री गणपती देवस्थान येथील विविध विकास कामे, ता. जुन्नर जि. पुणे गणेश वन विकसित करणे व गणेश म्युझियम विकसित करणे	२००.००	६०.००	पर्यटन संचालनालय
३०) नागपूर	कामठी येथील हनुमान मंदिर देवस्थान, खसाळा, ता. कामठी या पर्यटन स्थळावर सभागृह तथा महाव्दाराचे बांधकाम करणे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
३१) नागपूर	कामठी येथील दादाजी धुणीवाले देवस्थान कोराडी पर्यटन विकास अंतर्गत सभागृह तथा सौंदर्यीकरण करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
३२) नागपूर	कामठी येथील भवानी माता देवी मंदिर वडोदा येथे सभागृह व पर्यटन विकास कामे करणे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
३३) नागपूर	नागपूर ग्रामीण येथे टुंडा मारुती देवस्थान येथे सभागृह व पर्यटन विकास कामे करणे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
३४) नागपूर	हनुमान मंदिर पंच कमेटी चंद्रकिरण नगर हुडकेश्वर येथे सभागृह नुतनीकरण व सौंदर्यीकरण करणे	२५.००	७.५०	पर्यटन संचालनालय
३५) नागपूर	सावनेर येथील कपिलेश्वर देवस्थान केळवद येथे गट्टा लावणे, कोटा लावणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय

	व इतर विकास कामे करणे			
३६) नागपूर	सावनेर येथील वाकी येथे सोलर व इतर परिसर विकासकामे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
३७) नागपूर	सावनेर येथील वाकोडी येथे भक्त निवास व परिसर विकासकामे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
३८) नागपूर	सावनेर येथील श्री. ताज आनंदाश्रम सावंगी येथे भक्ती निवासामध्ये प्लास्टर जुडाई, टाईल्स फिटिंग व इतर विकास कामे	२०.००	६.००	पर्यटन संचालनालय
३९) नागपूर	सावनेर येथील खापा येथील मुरलीधर देवस्थान (श्री.संत पतीराम महाराजची वाढी) येथे मंदिरा समोरील परिसरात पेंकिंग ब्लोक व नाली, पिण्याच्या पाण्याची टाकी बांधकाम व RCC किचन शेड बांधकाम करणे व इतर परिसर विकासाची कामे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
४०) नागपूर	कळमेश्वर येथील आदासा येथील गणपती मंदिर परिसराचे सौंदर्यकरण व सभागृहाचे व इतर खोल्यांचे नुतनीकरण व साउड सिस्टमची सोय करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
४१) नागपूर	कळमेश्वर येथील धापेवाडा येथील ज्ञानमंदिर वरील पहिला मजला बांधणे व इतर	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय

	विकासाची कामे करणे ता.कळमेश्वर			
४२) नागपूर	कळमेश्वर येथील राम मंदिर रामगिरी येथे सिमेंट कॉक्रीट पोच रस्ता बांधकाम करणे ता.कळमेश्वरी	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
४३) नागपूर	ता. रामटेक मधील मौजे खैरी बिजेवाडा शिवटेकडी वाहीटोला येथे पर्यटनस्थळ विकास करणे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
४४) नागपूर	नरखेड येथील श्री वत्सला माता द्रस्ट, कोतवालबर्डी ता. नरखेड सभा मंडपाचे बांधकाम करणे	१५०.००	४५.००	पर्यटन संचालनालय
४५) नागपूर	नरखेड येथील संत भाकरे महाराज देवस्थान, मसोरा ता. नरखेड पायाभूत सोई सुविधा निर्माण करणे व परिसर विकास	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
४६) नागपूर	नरखेड येथील श्री दत्त मंदिर, देवग्राम, ता. नरखेड सभामंडपाचे बांधकाम करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
४७) नागपूर	काटोल येथील रामगड शिवगुफा देवस्थान, द्रस्ट, मासोदे ता. काटोल पोच रस्त्याचे बांधकाम व पुलाचे बांधकाम करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
४८) नागपूर	काटोल येथील श्री क्षेत्र हनुमान देवस्थान, सोनपूर, कचारी सावंगा, ता. काटोल पायाभूत सोई सुविधा बांधकाम करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय

५१) नागपूर	काटोल येथील महादेव महाराज देवस्थान ट्रस्ट चिखलागड ता. काटोल पायाभूत सोई सुविधा बांधकाम करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
५०) नागपूर	काटोल येथील कुलस्वामिनी भवानी मंदिर देवस्थान, खुर्सापार, ता. काटोल सभा मंडपाचे बांधकाम करणे	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
५१) नागपूर	कुही येथील श्री क्षेत्र अंभोरा देवस्थान, आंभोरा, ता. कुही, येथे शेड, घाट व मंदिर परिसर विकास कामे करणे	२५०.००	७५.००	पर्यटन संचालनालय
५२) नागपूर	कुही येथील श्री शिवमंदिर भोला हुडकी, मांडळ ता. कुही येथे मंदिराला संरक्षण भिंत, सिमेंटरस्ता व मंदिर परिसर सोंदर्योकरण करणे	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
५३) नागपूर	उमरेड येथील श्री महानुभव पंत दत्त मंदिर, मकरधोकडा, ता. उमरेड, जि. नागपूर	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
५४) औरंगाबाद	प्रादेशिक कार्यालय औरंगाबाद पर्यटन संचालनालय येथे पर्यटन केंद्र व कार्यालयाचे बांधकाम करणे.	४८२.००	१४४.६०	पर्यटन संचालनालय
५५) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे आधार भिंतीचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	१५०.००	४५.००	पर्यटन संचालनालय

५६) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे मुख्य प्रवेशद्वाराचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
५७) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथील मुख्य (जुन्या दगडी) पायऱ्यांचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
५८) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे स्वच्छता गृहाचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
५९) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे प्रशासकीय इमारतीचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	१३०.००	३९.००	पर्यटन संचालनालय
६०) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे वाहनतळाचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	५०.००	१५.००	पर्यटन संचालनालय
६१) नांदेड	श्री रेणुकादेवी मंदिर येथे सभामंडपाचे बांधकाम करणे, ता. माहूर, जि. नांदेड	१००.००	३०.००	पर्यटन संचालनालय
६२) नांदेड	मार्कड येथील मार्कडेश्वर मंदिराचे परिसरात सुशोभीकरण व मंदिर परिसर विकसीत करणे.	२००.००	६०.००	पर्यटन संचालनालय
६३) धाराशिव	मौजे येरमाळा ता. कळंब येथील येडेश्वरी मातेचे प्राचीन मंदिरास पालखी मार्ग रस्त्याचे परिसर विकासाची कामे.	४९०.००	१४७.००	पर्यटन संचालनालय
६४) धाराशिव	रेणुका माता मंदिर (माळची आई) मौ.एकुरगा ता.कळंब येथील पर्यटन	३०.००	९.००	पर्यटन संचालनालय

क्षेत्र विकास करणे.				
६५) धाराशीव	मौजं अणदूर ता. तुळजापुर जि. धाराशीव येथील मंदिराचे रस्त्याचे व परिसरातील विकास कामे.	२००.००	६०.००	पर्यटन संचालनालय
	एकूण १ ते ६५	११८८६.००	३५६५.८०	

०३. अटी व शर्ती :-

- १) उपरोक्त कामे दर्जेदार स्वरूपाची व्हावीत, याकरीता स्थापत्य विशारदांची (Theme Based Architect) नेमणूक करून प्रत्यक्ष कामे नामांकित कंत्राटदारांच्या माध्यमातून करण्यात यावीत व त्या कामांचे योग्य संनियंत्रण आणि गुणनियंत्रण करण्यात यावे.
- २) वितरीत केलेल्या निधीतून खर्च करताना वित्तीय नियमांचे आणि विविध नियमांतर्गत नेमून दिलेल्या कार्यपद्धतीचे पालन करण्यात यावे.
- ३) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. मंजूर अनुदानापेक्षा जादा खर्च झाल्यास त्याची जबाबदारी संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहील व जादा खर्च प्रित्यर्थ जादा अनुदान उपलब्ध करून दिले जाणार नाही.
- ४) मंजूर तरतुदीतून करावयाचा खर्च वित्त विभागाच्या प्रचलित आदेशांनुसार करण्यात यावा व मंजूर कामे तात्काळ पूर्ण करावीत.
- ५) पर्यटन विभागाने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून केलेल्या कामाच्या ठिकाणी सदर कामे पर्यटन विभागाने प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या निधीमधून केली असल्याबाबतचे फलक लावण्यात यावेत.
- ६) ज्या संदर्भात निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे त्या प्रत्येक योजनेच्या संदर्भात वित्तीय अधिकाराच्या प्रत्यावर्तनानुसार सक्षम प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता घेणे आवश्यक आहे.
- ७) अशा प्रत्येक योजनेबाबत करावयाच्या बांधकामासंदर्भात अथवा खरेदीबाबत किंवा सेवा पुरवठा कराराबाबत वित्तीय नियमांप्रमाणे आवश्यक ती कार्यपद्धती पाळणे आवश्यक आहे. या संदर्भात शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक-संकीर्ण-१००२/प्र.क्र.१५/कोषा-प्र ५, दि. ६ फेब्रुवारी, २००२ च्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची खबरदारी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणेने घ्यावी. तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.बीजीटी-

- १०.००/प्र.क्र.५६/२०००/वित्तीय सुधारणा, दिनांक १०.९.२००९ मधील उपाययोजनांची अंमलबजावणी तंतोतंतपणे करण्यात यावी.
- ८) तांत्रिक मान्यता विहित स्तरावर घेण्यात यावी.
- ९) रस्त्यांच्या प्रस्तावित कामांच्या प्रकरणांमध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियमावलीचे पालन करणे बंधनकारक राहील.
- १०) योजनेतर स्वरूपाच्या कामासाठी (देखभाल/दुरुस्ती इ.) सदरची तरतूद उपयोगात आणली जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- ११) सदर कामांपैकी जी कामे तीर्थक्षेत्रांच्या विकासासाठी प्रस्तावित करून देवस्थान/संस्थेच्या जागेवर करण्यात येणार आहेत अशा कामांसंदर्भात सदर देवस्थान/संरथेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेणे बंधनकारक राहील. तसेच अशा कामाच्या पूर्णत्वानंतर त्या संदर्भातील देखभाल/दुरुस्ती, संबंधित संरथेने करण्यासंदर्भात संचालक, पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिका-यांनी संबंधित देवस्थान / संरथेबरोबर करारनामा करणे बंधनकारक राहील. अशा प्रकारच्या देखभाल दुरुस्तीकरीता शासनाकडून यापुढे कोणत्याही प्रकारचा निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही, याची नोंद घेण्यात यावी व तशी अट करारात अंतर्भूत करण्यात यावी. तसेच या कामामुळे निर्माण होणाऱ्या सर्व सुविधा तसेच पर्यटन स्थळ सर्व नागरीकांसाठी खुले राहील, अशी अट करारात समाविष्ट करण्यात यावी.
- १२) सदर निधीतून करावयाच्या कामांची भौतिक प्रगती तसेच निधीतून होणा-या खर्चाची मासिक विवरणपत्रे दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास व पर्यटन संचालनालयास न चुकता सादर करावीत. तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर पूर्णत्वाचा दाखला आणि निधीबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र न चुकता शासनास व पर्यटन संचालनालयास सादर करण्यात यावे.
- १३) संचालक, पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी मंजूर कामे यापूर्वी प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेमधुन किंवा अन्य कोणत्याही योजनेतून / निधीतून प्रस्तावित नाहीत / मंजूर करण्यात आलेली नाहीत याची खात्री करूनच निधीचे वितरण करावे. मंजूर असलेले काम कोणत्याही अन्य योजनेतून / निधीतून पुर्ण करण्यात आले असल्यास संबंधित कामास वितरित केलेला निधी शासनास परत करण्यात यावा व झालेल्या अनियमिततेबद्दल संबंधितावर जबाबदारी निश्चित करण्याबाबत उचित कारवाई करण्यात यावी.
- १४) उर्वरित निधीची मागणी करताना उपयोगिता प्रमाणपत्र व कामाची गुणनियंत्रण यंत्रणेद्वारे प्रत्यक्ष तपासणी करून कामाच्या गुणवत्तेबाबत व कामाच्या

सद्यस्थितीबाबतचा प्रमाणित अहवाल (छायाचित्रांसह) शासनास सादर करण्यात यावा.

१५) सदर काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर कामाच्या देखभालाची तसेच इतर अनुषंगिक कामांची जबाबदारी कार्यान्वयीन यंत्रणा व संबंधित संस्था यांची राहील.

१६) काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर पर्यटक सुविधा तात्काळ उपयोगात आणण्याच्या दृष्टीने काम सुरु असतानाच पूर्व नियोजन करावे.

०४. वर नमूद करण्यात आलेला खर्च हा सन २०२३-२४ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीमधून मुख्यलेखाशीर्ष "मागणी क्रमांक झेडडी-४, ३४५२-पर्यटन, पर्यटनासाठी पायाभूत सुविधा, १०१ पर्यटन केंद्रे (०२) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) (१८) पर्यटन विकासासाठी विविध ठिकाणांसाठी मूलभूत सुविधांकरीता अनुदाने (३४५२ १९५८) ३१ सहायक अनुदाने" या लेखाशिर्षाखालील मंजूर तरतुदीमधून भागविण्यात यावा. या प्रकरणी मंजूर करण्यात आलेल्या (प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेंतर्गत) सहायक अनुदानाची रक्कम आहरण करून संबंधितांना वितरीत करण्याकरीता पर्यटन संचालनालयाशी संबंधित कामांसाठी मुख्य लेखा अधिकारी, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई, यांना -आहरण व संवितरण अधिकारी० व सह संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना -नियंत्रण अधिकारी० म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाची रक्कम त्यांनी अधिदान व लेखा अधिकारी कार्यालय, मुंबई येथे देयके सादर करून संबंधितांना वितरीत करावी. सदर कार्यवाहीबाबतचा अनुपालन अहवाल शासनास एक महिन्यात सादर करण्यात यावा. तसेच जिल्हास्तरावरील कामांसाठी संबंधित सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी/ जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना -आहरण व संवितरण अधिकारी० व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना -नियंत्रण अधिकारी० घोषित करण्यात येत आहे. सदर निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाची रक्कम त्यांनी संबंधित जिल्हा कोषागार कार्यालयात देयके सादर करून संबंधितांना वितरीत करण्यात यावी. सदर कार्यवाहीबाबतचा अनुपालन अहवाल पर्यटन संचालनालयास व शासनास एक महिन्यात सादर करण्यात यावा.

०५. प्रमाणित करण्यात येते की, वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ अन्वये देण्यात आलेल्या सूचनेनुसार व अधिकाराच्या मर्यादेत सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत असून वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या परिशिष्टामधील तपासणीसूची बाबींची व अटींची पूर्तता करण्यात आली आहे.

०६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०८१०१७०५३६४४२३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मदन सोंडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई
२. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर
३. महालेखापाल, (स्थानिक निकाय लेखापरीक्षा व लेखा), मुंबई.
४. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
५. संबंधित सर्व जिल्हाधिकारी.
६. संबंधित सर्व जिल्हा नियोजन अधिकारी.
७. संबंधित सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
८. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४११/१४४४), मंत्रालय, मुंबई.
९. वित्त विभाग (का.व्यय-१५/ अर्थसंकल्प) मंत्रालय, मुंबई.
१०. अवर सचिव, (अर्थसंकल्प शाखा) पर्यटन व सांस्कृतिक विभाग, मंत्रालय, मुंबई. (यांना आदेशात नमूद करण्यात आलेल्या संबंधित नियंत्रक अधिकारी, पर्यटन संचालनालय / जिल्हाधिकारी कार्यालय यांच्याकडे निधी वितरीत करण्याच्या विनंतीसह)
११. निवड नस्ती, कार्यासन-पर्यटन.

***